

Sygn. akt II Ca 1004/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2014 roku Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Bazelan (spr.)

Protokolant Protokółant sądowy Katarzyna Szumiło

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2014 roku w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa A. S.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej

w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Radzynie

Podlaskim z dnia 21 sierpnia 2013 roku, sygn. akt I C 445/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego(...) S.

A. w W. na rzecz powoda A. S. kwotę 300 zł (trzysta złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

II Ca 1004/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 sierpnia 2013 roku w sprawie sygn. akt I C 445/13 Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim:

I. zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz A. S. kwotę 3000 zł z odsetkami ustawowymi od 21 grudnia 2012 roku do dnia zapłaty,

II. zasądził od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz A. S. kwotę 647 zł kosztów procesu, w tym kwotę 600 zł kosztem zastępstwa procesowego (k. 43).

W apelacji z dnia 21 sierpnia 2013 roku pozwany (...) S.A. w W. zaskarżył wskazany wyżej wyrok w zakresie pkt I i II zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 822 § 1 k.c. oraz przepisu art. 34 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U. Nr 124, poz.. 1152 z późn. zm.) przez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że roszczenie powoda – będącego sprawcą wypadku komunikacyjnego – o zwrot wypłaconej poszkodowanemu w wypadku J. K. kwoty 3000 zł tytułem zadośćuczynienia orzeczonego na podstawie art. 46 § 1 k.k. jest zasadne.

Podnosząc powyższe zarzuty wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt I w całości, poprzez oddalenie powództwa;
2. zmianę zaskarżonego wyroku w pkt II poprzez nieobciążenie pozwanego kosztami procesu i oddalenie wniosku powoda o zasądzenie kosztów procesu;
3. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania za obie instancje według norm przepisanych, w tym również kosztów zastępstwa procesowego (k. 49-51).

Na rozprawie apelacyjnej pełnomocnik powoda wnosił o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania odwoławczego (k. 61).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest niezasadna i jako taka nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela w całości ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, które nie są kwestionowane w apelacji, za trafną uznać należało też ocenę prawną dokonaną przez Sąd Rejonowy.

W ocenie Sądu Okręgowego stanowisko Sądu Rejonowego, że sprawca wypadku komunikacyjnego, wobec którego zastosowano środek karny polegający na obowiązku naprawienia szkody (art. 46 § 1 k.k. w związku z art. 39 pkt 5 k.k.), może domagać się od ubezpieczyciela - na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów - zwrotu świadczenia zapłaconego na rzecz pokrzywdzonego, uznać należy za słuszne. Powołaną na poparcie swojego stanowiska przez Sąd Rejonowy uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 roku, (III CZP 31/11, OSNC 2012/3/29, LEX nr 852336), w której Sąd Najwyższy wypowiedział taki pogląd i argumentację zawartą w treści uzasadnienia tejże uchwały Sąd Okręgowy w składzie rozpoznającym apelację w pełni podziela.

Wprawdzie Sąd Najwyższy wcześniej prezentował także pogląd, że obowiązek naprawienia szkody stosowany jako środek karny jest w istocie sankcją penalną, mającą oddziaływać represyjnie na sprawcę, któremu dał m.in. wyraz w postanowieniu z dnia 6 marca 2008 roku, (III KK 345/07, OSNKW 2008/6/49), co podnosi skarżący w uzasadnieniu apelacji, jednakże zważyć należy, iż realizuje on także funkcję kompensacyjną. Jednym z celów procesu karnego jest, bowiem rozwiązanie konfliktu pomiędzy sprawcą a pokrzywdzonym, a sposobem złagodzenia tego konfliktu jest m.in. naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem. Funkcja penalna środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody nie jest, zatem jedyną, nie wykazuje też przewagi nad funkcją kompensacyjną. Sama nazwa tego środka wskazuje, że jego istotą jest naprawienie wyrządzonej przestępstwem szkody. Brak przewagi funkcji penalnej środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody nad funkcją kompensacyjną nie pozwala podzielić stanowiska wynikającego z uchwały z dnia 21 grudnia 2006 r., III CZP 129/06, na którą powołuje się apelujący a w której Sąd Najwyższy uznał, że sprawca wypadku komunikacyjnego, obciążony obowiązkiem zapłaty nawiązki na podstawie art. 46 § 2 k.k. i art. 48 k.k., nie może domagać się od ubezpieczyciela - na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów - zwrotu tej nawiązki zapłaconej pokrzywdzonemu. Uchwała ta, co prawda odnosi się do nawiązki, jednak z jej uzasadnienia wynika, że dotyczy także innych środków karnych, w tym obowiązku naprawienia szkody.

Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 13 lipca 2011 roku argumenty powołane w sprawie III CZP 129/06 nie są wystarczające do wyłączenia możliwości regresu spełnionego w wykonaniu obowiązku naprawienia szkody świadczenia. Wynika to przede wszystkim z istoty umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, którą jest zobowiązanie ubezpieczyciela do naprawienia szkody wyrządzonej osobom trzecim ruchem pojazdu.

Zważyć należy, iż ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów jest obowiązkowe (art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze

Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.2013.392 t.j.). Zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela, wynikający z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, określa art. 822 § 1 k.c. w myśl którego tego przepisu przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Zgodnie natomiast z art. 34 ust 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia.

Wbrew przekonaniu skarżącego nie doszło w niniejszej sprawie do naruszenia wskazanych przepisów poprzez ich niewłaściwe zastosowanie.

Cytowane przepisy nie przewidują wyłączenia odpowiedzialności ubezpieczyciela, jeśli obowiązek naprawienia szkody orzeczono jako środek karny. Nie przewiduje tego również art. 43 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, wymieniający przypadki, w których ubezpieczyciel może domagać się od ubezpieczonego zwrotu spełnionego świadczenia.

Powyższe wskazuje, że naprawienie szkody przez samego sprawcę wypadku komunikacyjnego nawet w drodze orzeczonego wobec niego środka karnego w postaci obowiązku naprawienia szkody nie pozbawia go możliwości wystąpienia przeciwko ubezpieczycielowi z roszczeniem o zwrot na podstawie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, nie ma, bowiem znaczenia, czy sprawca spełnił świadczenie wobec poszkodowanego dobrowolnie, czy zobowiązany do tego wyrokiem karnym. Skoro naprawił szkodę, może domagać się zwrotu spełnionego świadczenia, oczywiście w granicach odpowiedzialności ubezpieczyciela.

Konkludując, sens i cel obowiązkowych ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej sprawcy polega właśnie na tym, aby w ostatecznym rozrachunku koszt naprawienia szkody - w granicach określonych w ustawie i umowie - pokrył ubezpieczyciel w zamian za składkę zapłaconą przez ubezpieczonego sprawcę. Należy, zatem uznać, że zapłata zadośćuczynienia w wykonaniu obowiązku orzeczonego jako środek karny w postępowaniu karnym nie pozbawia sprawcy szkody możliwości wystąpienia do ubezpieczyciela z roszczeniem regresowym, gdyż nie zmienia to faktu, że jest to forma naprawienia szkody, co obciąża ubezpieczyciela.

Mając na uwadze całokształt powyższych rozważań Sąd Okręgowy uznał, iż zaskarżone orzeczenie odpowiada prawu i brak jest podstaw do uwzględnienia wniesionej apelacji, w związku, z czym na podstawie art. 385 k.p.c. została ona oddalona (pkt I wyroku).

Wobec uznania prawidłowości uwzględnienia powództwa przez Sąd pierwszej instancji Sąd drugiej instancji nie znalazł również podstaw, aby zakwestionować zasadność rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w przedmiocie kosztów procesu, które znajduje oparcie w treści art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach postępowania odwoławczego uzasadnia art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. art. 391 § 1 k.p.c. Na skutek oddalenia apelacji, pozwany przegrał sprawę w postępowaniu odwoławczym. Zgodnie z powołanymi przepisami powinien zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty postępowania apelacyjnego, na które składa się wynagrodzenie pełnomocnika, określone na kwotę 300 zł zgodnie ze stawkami wymienionymi w § 6 pkt 3 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności a czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013.461 tekst jedn.). Dlatego też Sąd Okręgowy zasądził z tego tytułu od pozwanego na rzecz powoda wskazaną kwotę (pkt II wyroku).

Z tych też względów orzeczono jak w wyroku.